

אלמנה לכהן גדול פרק שביעי יבמות סז.

מסורת הש"ס

[illegible]

גוֹם' חד מקמאי

מאכיל שחמור (ויקרא כג) ויליד ציון
הם יאכלו בלחמו קרי ציה יאכילו:
העוֹבֵר פּוֹסֵל אִם בַּת כֹּהֵן נִישְׁאָת
יִשְׂרָאֵל הַיְּמִינָה מַעֲבֹרֶת וְאִין לֹא בֶן
אַחֵר פּוֹסֵלָה מִלְּשׁוֹן לְצִיָּה אֲצִיָּה
כַּעֲבֹרָה: וְאִינוּ מֵאִכִּיל. אִם בַּת יִשְׂרָאֵל
לִכְהֵן הִיא וְמֵת וְהַיְמִנָה מַעֲבֹרֶת שְׂאִין
בְּעוֹבֵר כַּח לְהִאֲכִילָהּ וְהִיא לְעֻדִּים:
אִף בַּת כֹּהֵן לִכְהֵן כִּיֹּן לְדִמְרֵת שְׂאִין
יָלוּד אִינוּ מֵאִכִּיל הֵיחָךְ הַעֲבָדִים אֲרוֹכִין
בְּתִרְמָה מִפְּנֵי חֲלָקָן שֶׁל עוֹבֵר שֶׁהִי
עֲבָדוֹ הֵן וְאִין אֲרוֹכִים אֲלֵא בְּשִׁבְלֹו
וְהוּא אִין בּו כַּח לְהִאֲכִיל: **גְּבִ' נִמְעִי**
כַּתָּם בַּת כֹּהֵן מַעֲבֹרֶת מֵאִכִּיל. אִין
אֲמֵרֶת מִשּׁוּם וְרוֹת לִיכָא וְלִמְשֹׁן. אִין
שְׂאִין יָלוּד אִיכָא: וּוּ לֹא שְׂמַעְתִּי
לְאִיסוֹר אֲלֵא לְהִימָרָא: יֵשׁ לוֹ בָּנִים.
אַחֲרִים לְבַד מַעֲבֹר זֶה: אֲרוֹכִים.
הַעֲבָדִים בְּשִׁבְלֵי בָנִים דְּעוֹבֵר לִית לִיה
זְכִיָּה: **בְּשִׁבְלֵי מִשְׁפָּחָה** שְׂאִין אֶחָד
מִיִּשְׂרָאֵל שְׂאִין לוֹ יוֹרֶשֶׁן וְכַל זְמַן שֶׁלֹּא
נִוָּלַד הָעוֹבֵר זְכִיָּה הַקְּרֹבִן לְיִירוּשָׁת
כֹּהֵן וְאֲרוֹכִים בָּנִים: וּו דְּבִי רַבִּי יוֹסִי
וְלֹא סָבִירָא לִיה. לְשִׁמּוּלֵי דְּעוֹבֵר אִין
לִיה זְכִיָּה: **בְּגִדְסָא** עֵצֶל אֲגָדָה.
לִ"א שֶׁסּ מִקּוֹם שְׁהוּא בְּצִצַּל שְׂמֻמָּה
בְּגִדָּה: **צִי עֲשֶׂרָה** לְפָרֶסֶס אֶת
הַדָּבָר: הַנִּיחַ בָּנִים. הֵכֶחַן וְלֹא
הַנִּיחָה מַעֲבֹרֶת: אֵלּוּ וְאֵלּוּ. עֲבָדִי
מִלּוּג וְעֲבָדִי כֹאֵן בְּרוּל אֲרוֹכִין עֲבָדִי
מִלּוּג אֲרוֹכִין בְּשִׁבְלֵיהֶם שְׁהִיא אֲרוֹכֶלֶת
בְּשִׁבְלֵי בָנִים וְעֲבָדִי כֹאֵן בְּרוּל אֲרוֹכִין
בְּשִׁבְלֵי בָנִים: הַנִּיחָה מַעֲבֹרֶת.
וְלֹא הַנִּיחַ לֶה בָּנִים: אֵלּוּ וְאֵלּוּ אִין
אֲרוֹכִין. שֶׁהַעֲבֹר אִינוּ מֵאִכִּיל לֹא
אֶת אֲמוֹ וְלֹא אֶת הַעֲבָדִים: הַנִּיחַ
בָּנִים וְהַנִּיחָה מַעֲבֹרֶת עֲבָדִי מִלּוּג
אֲרוֹכִים. שֶׁהֵם שֶׁלֹּא וְאִין לְעוֹבֵר
חֵלֶק בָּהֶן וְהִיא אֲרוֹכֶלֶת בְּשִׁבְלֵי בָנִים:
עֲבָדִי כֹאֵן בְּרוּל לֹא יִאֲכֹל מִפְּנֵי
חֲלָקָן עוֹבֵר. שֶׁסּ לֹא חֵלֶק בָּהֶן
דֹּאִית לִיה זְכִיָּה וְלֹא יִדְעִינָן הִי מִתְמַרָּה
לְחֲלָקָן לְפִיכָךְ עֲבָדִים אֲסוּרִים
לְאֲכֹל: **שֶׁהַעֲבֹר פּוֹסֵל** בַּת כֹּהֵן
כַּעֲבֹרָה: וְאִינוּ מֵאִכִּיל. אִין
בַּת יִשְׂרָאֵל הַמַּעֲבֹרֶת מִכְּהֵן וְלֹא אֶת
עֲבָדִיו: **בַּת מֵאֲכִילָה** לִקְמֹן מִפְּרַשׁ
לֶה: **כּוֹזֵן וְזָרִים** לִ"ג כּוֹזֵן אֲלֵא
הִ"ג וְזָרִים אֲלֵא **כּוֹזֵן נִקְבּוֹת** לֹא
יִאֲכֹל. אִם יֵשׁ זָכֵר בְּבָנִים אֲרוֹכִים
הַעֲבָדִים בְּשִׁבְלֹו וְלֹא חִיִּישִׁין לְחֲלָקָן
שֶׁל עוֹבֵר דְּשִׁמָּא נִקְבָּה הִיא וְאִין לֶה
חֵלֶק בְּמִקּוֹם בֶּן וְאִתְ"ל זָכֵר הוּא שְׂמָא
חֲפִיל שֶׁכֵּל הַיּוֹלֵדֶת מִתְחַלֵּף: וְזָרִים
וּמִתְחַלֵּף נִקְבּוֹת וִישׁ שְׂמִפְּיּוֹת סִמּוֹן
מִיטּוֹעֵל דְּמִפְּיּוֹת לְיִמְרָה דְּנִקְבִיטָה
הוּא לֹא וְזָרִים הַלְרִאִים לִפְנֵי מִיטּוֹעֵל
וְלַמִּיטּוֹעֵל לֹא חִיִּישִׁין. כּוֹזֵן
לֹא יִאֲכֹל שְׂמָא יִהָא עוֹבֵר זָכֵר כּו': **סִיפֹר**

א. הלוה יצא לחירות והמלוה
א. אלף וזו דהא מאי דאשכחו
א. אלא שלו הן עולמי' קמ"ל:
בניס הימנו והיא אוכלת

ושחרור מפקיעין מדי שעבוד א"ר יהודה
"הכניסה לו שני כלים באלף זוז ושבתו
ועמדו על שני אלפים אחד נוטלתו בכתובתה
ואחד נותנת דמים ונוטלתו מפני שבה בית
אביה מאי קא משמע לן שבה בית אביה
דידה הוי הא אמרה רב יהודה חדא זימנא
מהו דתימא ה"מ היכא דמטיא למשקל
בכתובתה אבל מיתן דמי ומישקל לא קמ"ל:
מתני' בבת ישראל שניסת לכהן ומת
ההניחה מעוברת לא יאכלו עבדיה בתרומה
מפני חלקן של עובר ^אשהעובר פוסל ואינו
מאכיל דברי ר' יוסי אמרו לו מאחר שהעדת
לנו על בת ישראל לכהן אף בת כהן לכהן
ומת והניחה מעוברת לא יאכלו עבדיה
בתרומה מפני חלקן של עובר: **גמ'** איבעיא
להו טעמא דרבי יוסי משום דקסבר עובר
במעיי זרה זר הוא או דלמא ילוד מאכיל
שאינו ילוד אינו מאכיל למאי נפקא מינה
לעובר במעיי כהנת מאי אמר רבה היינו
טעמא דרבי יוסי דקסבר עובר במעיי זרה זר
הוא רב יוסף אמר ילוד מאכיל שאין ילוד
אינו מאכיל מיתבייב אמרו לו לר' יוסי מאחר
שהעדת לנו על בת ישראל לכהן בת כהן
לכהן מהו אמר להם זו שמעתי וזו לא שמעתי
אי אמרת בשלמא עובר במעיי זרה זר הוא
היינו דקא"ל זו שמעתי וזו לא שמעתי אלא
אי אמרת ילוד מאכיל שאין ילוד אין מאכיל
מאי זו שמעתי וזו לא שמעתי אינה היא
קשיא אמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי
ר' יוסי אבל חכמים אומרים יש לו בנים
אוכלים משום בנים אין לו בנים אוכלים משום
אחים אין לו אחים אוכלים משום משפחה
כולה זו ולא ס"ל הא א"ל שמואל לרב חנא
בגדתאה ^אפוק אייתי לי בי עשרה דאימא
לך באנפייהו המזכה לעובר קנה אלא ^אזו
וס"ל מאי קמ"ל דפליגי רבנן עליה דרבי
יוסי ומי פליגי ^אמתיב רבי זכאי זו עדות
העיד ר' יוסי מפי שמעיה ואבטליון והודו לו
אמר רב אשי מי קתני וקבלו והודו לו קתני
דמסתבר טעמיה ת"ר ^אהניח בנים אלו ואלו
אוכלים הניחה מעוברת אלו ואלו אין
אוכלים הניח בנים והניחה מעוברת עבדי
מלוג אוכלים כדרך שהיא אוכלת עבדי צאן
ברזל לא יאכלו מפני חלקן של עובר
שהעובר פוסל ואינו מאכיל דברי ר' יוסי
רבי שמעאל ברבי יוסי אומר משום אביי
הבת מאכלת הבן אינו מאכיל ה"ר"ש בן יוחי
אומר זכרים יאכלו כולן לקבות לא יאכלו
שמה ימצא עובר זכר ואין לבנות במקום הבן
כלום מאי איריא שמא ימצא עובר זכר
תיפוק ליה דנקבה גמי פסלה חדא ועוד
קאמר חדא דנקבה גמי פסלה ועוד שמא
ימצא עובר זכר ואין לבנות במקום הבן
כלום זכרים יאכלו והאיכא עובר קסבר

מארי ז"ל שמעשה היה בלוויל לפני
שנתן מתנה לבנו קודם ארבעים יום
לקרובה אצל העובר ויש מהם שאמרו
דה כלל דמיא ונגמר הדין ע"פ רובם
המתנה מתנה:

פוסל ואין מאכיל. נראה לפרש שהעובר פוסל בעצדי אציו ומאכיל את אמו דתריייהו אעצדים ליכא למימר פוסל בעצדי אציו ואין מאכיל בעצדי אציו דכיון דאשמועינן דפוסל היכי משכחת שיאכיל וצקונטרס פירש כולה מילתא אלאמו ואע"ג דלעצדים קאי ה"ק שהעובר פוסל ואין מאכיל את אמו וזה"ל לעצדים דפוסל: **למאי נפקא מינה אצובר במעי כהנת.** אע"ג דע"כ דרשין ההיא דרשא דילוד מאכיל דמהאי טעמא אמרינן לקמן דבת ישראל לכהן והיניה מעוברת דלא מאכיל דהתם לא שייך טעמא דעובר בעמי וזהו זהו הוא דאפילו זר מאכיל את אמו ואפילו ממזר כדאמרין לקמן (ד"ט: ט) מ"מ מיעבד ליה לענין עצדים דליכא למימר דוקא לענין אמו דכתב זה קרא ויליד ביתו הם יאכלו דמיניה דרשין שמאכיל את אמו דרשין ילוד מאכיל אכל עצדים שאוכלים מטעם קנין כספו לא קאמר קרא ילוד מאכיל שאינו ילוד לא:

ל עובר: גמ' איבעיא משום דקסבר עובר דלמא ילוד מאכיל ל למאי נפקא מינה זאי אמר רבה היינו דר עובר במעי זרה זר דר מאכיל שאין ילוד ירו לו לר' יוסי מאחר שראל לכהן בת כהן שמעתי וזו לא שמעתי

היינו דקאמר זו שמעתי בל' ורצנן שהיו אומרים לו קן הוה סברי דטעמא משום דילוד מחביל: אובליין בשביל כהן המשפחה בולח. ה"מ למימר דטעמא דרצנן משום דלא סבירא להו דרשא דשאין ילוד אין מאכיל לגבי עבדים ולית להו נמי דעובר במעי זרה זר הוה אלא קבלה היתה צידו דטעמא משום דלא זכי כזה עובר וקצת תימיה דהא מסתמא מעשה דרבה יוד שיהא הוה לימוד משה

תוספות ישנים

ר' יוסף אמר ילד מחסל
שאינו יודע מה מחסל
א"כ ל"א שאלה חשב שחכם
דעובר במעי זרה זו רואה
לד"כ מאי קא בעיניה לכו
לענין מתרחם מעשה
שנשאלת לכוון דעובר במעי
זרה (והוא) ללא חסיל וכו'
מעי כהנה לא פסיל.
ורבי אמר ק"י א"י טעמא
דדין וכו' משום דליד
מחסל שאינו ילד אינו
מחסל א"כ מה צ"ל עניה
בדבר כסכן מעי כהנה הלא
בדקאמרי תלמודא אלן טעמא
דעובר במעי זרה שחכם
ואיכא קמייהו המוכח
לעובר קנא. ור"ת וכו'
מכר שמואל הלכה כר'
יוסמן המעלה דלמך אין
א"כ מקנה דבר שלן לא
לעולם וכו' יצא הכה
שמתנה רוא עבולם א"כ
גויא דלמך אחרין גויא
(נ"ר) ללדבר אלן לא לעולם
לא קנא ק"י דבר שיש
עבולם. וכו' דעובר במעי
זרה שחכם עבולם ומימי
הכה כהבור עברה. ור"ת
מאי דל דקאמרי זו ולא
א"כ וכו' ואמרי לך
שמואל וכו' המוכח לעובר
קנא וכו' אמר דלכה
תקמייהו אחרין לעובר וכו'
למאן דם רנן [א"כ] דלמך
דמוח לעובר קנא דלית
מיעוט וכו' לעובר וכו' וכו'
מיעוט קמפלייהו דהכרע
למאן עליו הכה וכו' וכו'
ויזי כפר חושני למיעוט
שנתן יסא (הוא) זכר קיים
מכר דמיזי עבולם למחלה
וכימי ותמלה קבוצה וכו'
וכימי מיעוט וכו' וכו' וכו'

דכיון שכל אותן שלפנינו נקבות יש לעובר חלק בהן אפילו היא נקבה:
אין

לומר כן מדקדקת שמואל לעיל אליהו דרשן אן לו אחין אכולין בשביל כל המשפחה א"כ עשמייהו משום דלחין מוכח לעבוד קויה
 לחין דמין תאם דחין למשטע דהא לא מישטע אכלין דבין איהו וכו' וקבא איהו דלחין מלת מלכע אעבדא אקבא
 מילין קודם לחלחיו ומשפחה: ברוב איהו אכלת: וקבא איהו דלחין מלת מלכע אעבדא אקבא
 חישין למשטע שמה יוצא עובד וכו'. אבל בנקבות לא יאכלו כ' טעם נקבות דא אכלה דא וכו' אבל דרוכה הוא למחוק גרסת
 הספריים. והנהל' רחל' נתנאל' יצא גרסת הספריים וכו' איהו יאכלו פ' טעם דין עבד מלון דין עבד לחין אכלת דין
 אכלת וכו' אבל נקבות לא יאכלו טעם. פ' עבד לחין דאכל עבד מלון עבד פ' טעם משמע איהו דאכל מלת מלכע:

(א) נראה ד"ל נמי שלה שלקח מן האשה בטל הוא ותוציא מן הלקוחות.